กรณีศึกษามาตรการสนับสนุน
อุตสาหกรรมสิ่งพิมพ์ในต่างประเทศ

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในอุตสาหกรรมสิ่งพิมพ์

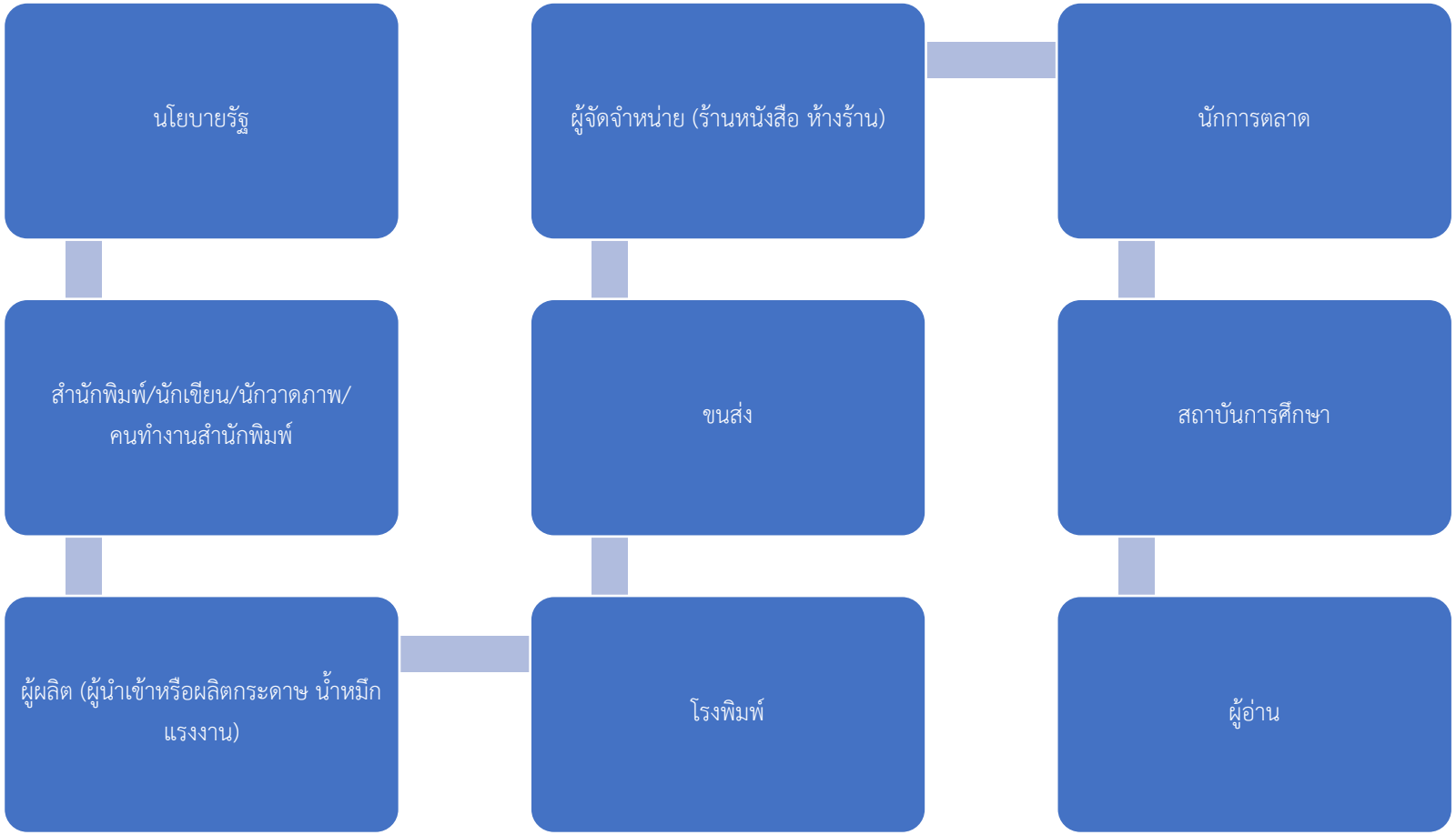

รูปแบบมาตรการสนับสนุนอุตสาหกรรมสิ่งพิมพ์*

1) มาตรการทางกฎหมาย

2) มาตรการเศรษฐกิจ

3) มาตรการเชิงโครงสร้าง (หรือเรียกอีกอย่างว่ามาตรการด้านการศึกษา)

**อ้างอิงตามรายงาน Ambitious Literary Policies: International Perspectives (Rønning & Slaatta, 2020)*

ตารางสรุปมาตรการสนับสนุนอุตสาหกรรมสิ่งพิมพ์ที่ค้นพบ

ประเทศ	มาตรการทางกฎหมาย	มาตรการเศรษฐกิจ	มาตรการเชิงโครงสร้าง
ฟิลิปปินส์	พระราชบัญญัติพัฒนาอุตสาหกรรมหนังสือ (Republic Act No. 8047)	โครงการสนับสนุนทางการเงินให้การแปลหนังสือ	
	แนวปฏิบัติว่าด้วยการยกเว้นภาษีอากรการนำเข้า การตรวจสอบ และการใช้วัตถุดิบสำหรับพิมพ์หนังสือ		
อินโดนีเซีย	กฎหมายส่งเสริมวัฒนธรรม (Law No.5 on the Advancement of Culture)		
เกาหลีใต้		โครงการสนับสนุนทางการเงินให้การแปลหนังสือ	สถาบันการแปลวรรณกรรมเกาหลี (Literature Translation Institute of Korea: LTI)
ญี่ปุ่น	กฎหมายห้องสมุดสาธารณะ		
จีน	กฎหมายห้องสมุดสาธารณะ	การสนับสนุนทางการเงินให้ร้านหนังสือในปักกิ่ง	มาตรการสนับสนุนศิลปะและวัฒนธรรมในย่านศูนย์กลางธุรกิจของปักกิ่ง
ไต้หวัน	กฎหมายห้องสมุดสาธารณะ	โครงการสนับสนุนทางการเงินให้การแปลหนังสือ	องค์กรเนื้อหาเชิงสร้างสรรค์ (Taiwan Creative Content Agency: TAICCA), กรมมนุษยศาสตร์และสิ่งพิมพ์ กระทรวงวัฒนธรรม

ตารางสรุปมาตรการสนับสนุนอุตสาหกรรมสิ่งพิมพ์ที่ค้นพบ

ประเทศ	มาตรการทางกฎหมาย	มาตรการเศรษฐกิจ	มาตรการเชิงโครงสร้าง
สหรัฐอเมริกา	กฎหมายห้องสมุดสาธารณะ		
แคนาดา	กฎหมายสถานะศิลปิน (Status of the Artist Act)	กองทุนหนังสือ (The Canada Book Fund: CBF)	
สหราชอาณาจักร	กฎหมายห้องสมุดสาธารณะ		
นอร์เวย์		ราคาหนังสือตายตัว (fixed book price), ยกเว้นภาษามูลค่าเพิ่ม, โครงการจัดซื้อหนังสือตีพิมพ์ใหม่	สนับสนุนการส่งออกหนังสือโดยคณะกรรมการวรรณกรรมนอร์เวย์
ฝรั่งเศส		โครงการสนับสนุนทางการเงินให้การแปลหนังสือ , คูปองสนับสนุนทางวัฒนธรรม (Culture Pass)	การสำรวจและจัดทำสถิติการอ่าน
ลักเซมเบิร์ก		โครงการสนับสนุนทางการเงินให้การแปลหนังสือ	
เยอรมัน			โครงการ “Culture is Strength”
ฮังการี			นโยบายบริการห้องสมุดในพื้นที่ห่างไกล
เดนมาร์ก			การสำรวจและจัดทำสถิติการอ่าน
อิตาลี			การสำรวจและจัดทำสถิติการอ่าน

มาตรการทางกฎหมาย

กฎหมายระหว่างประเทศ

ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ข้อ 27 ว่าด้วยการมีส่วนร่วมทางวัฒนธรรม (Universal Declaration of Human Rights Article 27)

1.ทุกคนมีสิทธิที่จะเข้าร่วมโดยอิสระในชีวิตทางวัฒนธรรมของชุมชนที่จะเพลิดเพลินกับศิลปะและมีส่วนในความรุดหน้าและคุณประโยชน์ทางวิทยาศาสตร์

2.ทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการคุ้มครองผลประโยชน์ทางศีลธรรมและทางวัตถุ อันเป็นผลจากประดิษฐกรรมใดทางวิทยาศาสตร์ วรรณกรรม และศิลปกรรมซึ่งตนเป็นผู้สร้าง (Amnesty International Thailand, 2022)

อนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองและส่งเสริมความหลากหลายของการแสดงออก ทางวัฒนธรรม (Convention on the Protection and Promotion of the Diversity of Cultural Expressions)

(a) เพื่อปกป้องและส่งเสริมความหลากหลายทางวัฒนธรรม

(b) เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมให้วัฒนธรรมที่หลากหลายสามารถเฟื่องฟูและมีปฏิสัมพันธ์กันอย่างเสรีในลักษณะที่เป็นประโยชน์กับทุกฝ่าย (Convention on the Protection and Promotion of the Diversity of Cultural Expressions, 2005)

พระราชบัญญัติพัฒนาอุตสาหกรรมหนังสือ ประเทศฟิลิปปินส์ (Book Publishing Industry Development Act)

พระราชบัญญัติลำดับที่ 8047 (Republic Act No. 8047) ตราขึ้นมาเพื่อรับรองการเติบโตและสนับสนุนอุตสาหกรรมหนังสือ

> *“มาตราที่ 2 คำประกาศนโยบาย - เป็นที่รู้กันว่าอุตสาหกรรมสิ่งพิมพ์มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาชาติ เมื่อคำนึงว่าหนังสือซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์ของอุตสาหกรรมสิ่งพิมพ์จำเป็นยิ่งต่อการพัฒนาสติปัญญา ความรู้เฉพาะทาง และวัฒนธรรม อันเป็นรากฐานของการเติบโตทางเศรษฐกิจและสังคมของชาติ หนังสือคือเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพสูงสุดและมัธยัสถ์อย่างที่สุดในการจะบรรลุการเติบโตทางการศึกษา ส่งผ่านข้อมูลความรู้ บันทึก อนุรักษ์ และเผยแพร่มรดกทางวัฒนธรรมของชาติบ้านเมือง”*

1) นโยบายหนังสือแห่งชาติ (National Book Policy)

มาตราที่ 4 ของพระราชบัญญัติพัฒนาอุตสาหกรรมหนังสือระบุเป้าหมายและวัตถุประสงค์พื้นฐานของนโยบายหนังสือระดับชาติเอาไว้ ซึ่งเขียนไว้กว้างขวางและครอบคลุมการพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งพิมพ์ตั้งแต่ความหลากหลายทางชาติพันธุ์ของนักเขียน การอ่านของเยาวชน หรือแม้แต่การฟูมฟักทักษะให้ทรัพยากรมนุษย์ในอุตสาหกรรมสิ่งพิมพ์

2) แผนการพัฒนาหนังสือ (National Book Development Plan)

มาตราที่ 5 ของพระราชบัญญัติพัฒนาอุตสาหกรรมหนังสือของฟิลิปปินส์กำหนดให้มีแผนการพัฒนาหนังสือแห่งชาติ โดยมีรายละเอียดว่าแผนการฯ จะต้องระบุมาตรการที่ชัดเจนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบายหนังสือแห่งชาติ และระบุว่าการสร้างแผนการพัฒนาหนังสือควรมีสิ่งใดเป็นองค์ประกอบบ้าง

3) คณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติ (National Book Development Board)

พระราชบัญญัติฯ มาตราที่ 7 กำหนดให้มีคณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติซึ่งแต่งตั้งโดยประธานาธิบดีฟิลิปปินส์ คณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติมีหน้าที่หลักในการกำหนดนโยบายหนังสือแห่งชาติและนำนโยบายไปปฏิบัติเพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งพิมพ์

กฎหมายส่งเสริมวัฒนธรรม ประเทศอินโดนีเซีย (Indonesia Law No.5 on the Advancement of Culture)

ในปี ค.ศ. 2017 ประเทศอินโดนีเซียผ่านกฎหมายส่งเสริมวัฒนธรรมเพื่อนำมาเป็นฐานทางกฎหมายในการบริหารจัดการวัฒนธรรมที่หลากหลายของอินโดนีเซีย

> *“a. ความหลายทางวัฒนธรรมคือทรัพย์สินและอัตลักษณ์ของชาติ ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งในการส่งเสริมวัฒนธรรมของชาติท่ามกลางพลวัตรการพัฒนาของโลก*
>
> *...*
>
> *c. เพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมของชาติ จำเป็นต้องมีมาตรการเชิงยุทธศาสตร์ในรูปแบบของการส่งเสริมวัฒนธรรมผ่านการปกป้อง การพัฒนา การนำมาใช้ การส่งเสริมศักยภาพและการเสริมพลัง สิ่งเหล่านี้จำเป็นยิ่งในการบรรลุสังคมอินโดนีเซียที่เป็นเอกราชทางการเมือง เป็นอิสระทางเศรษฐกิจ และมีวัฒนธรรม”*

กฎหมายสถานะศิลปิน ประเทศแคนาดา (Status of the Artist Act)

หลายประเทศมีกฎหมาย “สถานะศิลปิน” (status of the artist) ซึ่งเป็นการระบุถึงสถานะและความสำคัญของศิลปินไว้ในกฎหมาย ส่งผลให้รัฐบาลต้องจัดสรรงบประมาณและสร้างสภาพแวดล้อมให้ศิลปินและวงการศิลปะเติบโต

“รัฐบาลแคนาดาจึงยอมรับประกาศและนโยบายว่าด้วยสถานะของศิลปิน

ประกาศ

(a) ความสำคัญของศิลปินต่อความรุ่มรวยทางวัฒนธรรม เศรษฐกิจ และการเมืองของแคนาดา

(b) ความสำคัญที่มีต่อสังคมแคนาดา เนื่องจากการให้สถานะต่อศิลปินสะท้อนบทบาทสำคัญของพวกเขาในการพัฒนาและจรรโลงชีวิตทางศิลปะและวัฒนธรรมของแคนาดา และการธำรงไว้ซึ่งคุณภาพชีวิต” (Status of Artist Act, 1992)

กฎหมายห้องสมุดสาธารณะ (Public Library Law)

ณ ปัจจุบัน กว่า 60 ประเทศทั่วโลกมีกฎหมายห้องสมุดสาธารณะ (Zhou, 2018) กฎหมายห้องสมุดสาธารณะของแต่ละประเทศมีรายละเอียดแตกต่างกันไป แต่โดยภาพรวมแล้วเป็นกฎหมายที่มีขึ้นมาเพื่อรับรองคุณภาพ งบประมาณ และการบริการของห้องสมุดสาธารณะ

<u>กฎหมายห้องสมุดสาธารณะ สหราชอาณาจักร</u>

สหราชอาณาจักรมีกฎหมายห้องสมุดสาธารณะมาตั้งแต่ปี ค.ศ. 1964 (Public Libraries and Museums Act 1964) กฎหมายฉบับนี้ผูกมัดองค์กรท้องถิ่นให้ต้อง ‘ให้บริการห้องสมุดที่ครอบคลุมและมีประสิทธิภาพแก่คนทุกคน’

<u>กฎหมายห้องสมุด สหรัฐอเมริกา</u>

เนื้อหาหลักของกฎหมายห้องสมุดระดับสหพันธรัฐมักเกี่ยวกับแหล่งที่มาของงบประมาณ ส่วนกฎหมายระดับมลรัฐก็มีเนื้อหาเกี่ยวกับแหล่งที่มาของงบประมาณห้องสมุดและสัดส่วนการใช้งบประมาณเพื่อห้องสมุดเช่นกัน โดยแหล่งที่มาหลักของงบประมาณได้แก่ภาษีท้องถิ่นและงบประมาณจากรัฐบาลมลรัฐ

กฎหมายห้องสมุดสาธารณะ (Public Library Law)

<u>กฎหมายห้องสมุด ประเทศญี่ปุ่น</u>

กฎหมายกำหนดให้รัฐบาลจัดสรรงบประมาณสำหรับสิ่งอำนวยความสะดวกและอุปกรณ์ต่างๆ ตามที่ห้องสมุดต้องการ รวมถึงงบประมาณอื่นๆ ด้วย ส่วนรัฐบาลท้องถิ่นรับผิดชอบการสร้างห้องสมุดชุมชนและค่าใช้จ่ายรายวันในการบริหารจัดการห้องสมุด

<u>กฎหมายห้องสมุดสาธารณะ ประเทศจีน</u>

กฎหมายห้องสมุดสาธารณะของประเทศจีน เพิ่งประกาศใช้เมื่อปี ค.ศ. 2018 กฎหมายฉบับนี้กำหนดให้ห้องสมุดให้บริการโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายในบางบริการ กำหนดให้ห้องสมุดที่ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากรัฐต้องมีพื้นที่อ่านหนังสือและกิจกรรมการศึกษาสำหรับเด็ก และยังกำหนดให้มีการบริการพิเศษและสิ่งอำนวยความสะดวกแก่ผู้สูงอายุและคนพิการ กฎหมายยังกำหนดให้ห้องสมุดสาธารณะต้องเปิดอยู่เสมอในช่วงวันหยุดสุดสัปดาห์และวันหยุดนักขัตฤกษ์ และกำหนดให้ห้องสมุดสาธารณะพัฒนาบริการออนไลน์

มาตรการเศรษฐกิจ

กองทุนหนังสือ ประเทศแคนาดา (The Canada Book Fund: CBF)

สนับสนุนการจัดจำหน่ายหนังสือ - กองทุนหนังสือแคนาดาให้การสนับสนุนทางการเงินฉุกเฉินชั่วคราวให้แก่ผู้จัดจำหน่ายหนังสือแคนาดาในช่วงการแพร่ระบาดของโควิด 19

หนังสือดิจิทัลที่เข้าถึงได้ (Accessible Digital Books) - ตั้งแต่ปี ค.ศ. 2014 กองทุนหนังสือแคนาดาเปิดรับสมัครโครงการริเริ่มเพื่อการผลิตที่ยั่งยืนและการจัดจำหน่ายหนังสือดิจิทัลที่เข้าถึงได้โดยสำนักพิมพ์อิสระ

สนับสนุนองค์กร - กองทุนหนังสือแคนาดาสนับสนุนองค์กรต่างๆ ที่ช่วยทำการตลาดและโปรโมตหนังสือของนักเขียนแคนาดา รวมถึงสร้างความเข้มแข็งให้โครงสร้างพื้นฐานและประสิทธิภาพของอุตสาหกรรมหนังสือผ่านการพัฒนาอาชีพ การฝึกงาน และโครงการเทคโนโลยี

สนับสนุนสำนักพิมพ์

การพัฒนาธุรกิจ - กองทุนหนังสือแคนาดาให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่สำนักพิมพ์ในการจ้างนักศึกษาฝึกงานและวางแผนธุรกิจ

สนับสนุนการพิมพ์ - กองทุนหนังสือแคนาดาให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่สำนักพิมพ์ในการผลิต การตลาด และการจัดจำหน่ายหนังสือที่เขียนโดยนักเขียนชาวแคนาดา

โครงการสนับสนุนการแปลหนังสือ

ประเทศฝรั่งเศส

กระทรวงวัฒนธรรมประเทศฝรั่งเศสมีโครงการสนับสนุนทางการเงินให้แก่การแปลหนังสือภาษาฝรั่งเศสเป็นภาษาอังกฤษโดยเฉพาะ

ประเทศลักเซมเบิร์ก

กระทรวงวัฒนธรรม ประเทศลักเซมเบิร์กให้เงินสนับสนุนค่าแปลหนังสือที่เป็นไปเพื่อ

- การพัฒนาและเผยแพร่มรดกทางวรรณกรรมของลักเซมเบิร์ก โดยจะสนับสนุนให้สำนักพิมพ์ต่างชาติแปลหนังสือของลักเซมเบิร์ก
- เพื่อเสริมสร้างความรุ่มรวยให้สิ่งพิมพ์ในลักเซมเบิร์ก โดยให้เงินสนับสนุนการแปลหนังสือต่างประเทศมาเป็นภาษาที่ใช้ในลักเซมเบิร์กเพื่อส่งเสริมความร่วมมือทางวัฒนธรรมกับประเทศต่างๆ

โครงการสนับสนุนการแปลหนังสือ

ประเทศฟิลิปปินส์

- *โครงการสนับสนุนหนังสือแปลระดับชาติ* - สนับสนุนทางการเงินในการแปลหนังสือให้แก่นักเขียนและสำนักพิมพ์ฟิลิปปินส์ที่ต้องการแปลและตีพิมพ์หนังสือเป็นภาษาต่างๆ ที่ใช้กันในฟิลิปปินส์ โดยแบ่งหมวดหมู่หนังสือออกเป็น วรรณกรรมเยาวชน หนังสือภาพ หนังสือคลาสสิค นิยายสร้างสรรค์ หนังสือสารคดี หนังสือประวัติศาสตร์ และหนังสือเกี่ยวกับวัฒนธรรม
- *โครงการสนับสนุนหนังสือแปลระดับนานาชาติ* - สนับสนุนทางการเงินในการแปลหนังสือให้แก่สำนักพิมพ์ฟิลิปปินส์ที่ต้องการขายสิทธิการตีพิมพ์หนังสือในต่างประเทศ โดยแบ่งหมวดหมู่หนังสือออกเป็นวรรณกรรมเยาวชน หนังสือเกี่ยวกับสูตรอาหาร หนังสือภาพ หนังสือคลาสสิค นิยายสร้างสรรค์ หนังสือสารคดี หนังสือประวัติศาสตร์ และหนังสือเกี่ยวกับวัฒนธรรม

(ดูข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ https://booksphilippines.gov.ph)

โครงการสนับสนุนการแปลหนังสือ

ประเทศเกาหลีใต้

ในปี ค.ศ. 1996 รัฐบาลเกาหลีใต้ตั้ง**สถาบันการแปลวรรณกรรมเกาหลี (Literature Translation Institute of Korea: LTI)** โดยมีเป้าหมายเพื่อการส่งเสริมวรรณกรรมและวัฒนธรรมเกาหลีออกไปสู่ต่างประเทศ สถาบันวรรณกรรมแห่งนี้รับผิดชอบในการมอบเงินสนับสนุนการแปลวรรณกรรมเกาหลีไปเป็นภาษาอื่นๆ รวมถึงยังรับผิดชอบโครงการวัฒนธรรมต่างๆ เช่น นิทรรศการหนังสือนานาชาติ โครงการพัฒนาทักษะนักแปล หรือแม้แต่โครงการห้องสมุดดิจิทัลของวรรณกรรมเกาหลี (Digital Library of Korean Literature) ซึ่งเป็นแพลตฟอร์มออนไลน์ที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับวรรณกรรมเกาหลีและแปลเป็นหลากหลายภาษา

โครงการสนับสนุนการแปลหนังสือ

ประเทศไต้หวัน

กระทรวงวัฒนธรรมของไต้หวันมีโครงการสนับสนุนทางการเงินให้กับการแปลหนังสือมาตั้งแต่ปี ค.ศ. 2014 โดยมีจุดประสงค์เพื่อสนับสนุนหนังสือไต้หวันและช่วยให้อุตสาหกรรมสิ่งพิมพ์ของไต้หวันได้สำรวจตลาดหนังสือโลกที่ไม่ใช่ตลาดหนังสือภาษาจีน องค์กรเนื้อหาเชิงสร้างสรรค์ของไต้หวัน (Taiwan Creative Content Agency: TAICCA) ก่อตั้งโดยกระทรวงวัฒนธรรม ก็ออกโครงการริเริ่ม “Books from Taiwan” เพื่อแนะนำหนังสือไต้หวันให้กับสำนักพิมพ์และนักอ่านต่างชาติ ในเว็บไซต์ **Books from Taiwan** จะมีข้อมูลเกี่ยวกับนักเขียนและหนังสือ ข้อมูลติดต่อเพื่อขอลิขสิทธิ์ในการแปล และหนังสือทุกเล่มที่ได้รับเลือกอยู่ในเว็บไซต์ก็เป็นหนังสือที่มีสิทธิได้รับเงินสนับสนุนการแปลจากกระทรวงวัฒนธรรมไต้หวันอีกด้วย

การสนับสนุนทางการเงินให้ร้านหนังสือ ปักกิ่ง ประเทศจีน

- รัฐบาลปักกิ่งให้การสนับสนุนทางการเงินแก่ร้านหนังสือ ในปี ค.ศ. 2021 เขตตงเฉิง ที่ปักกิ่ง ออกนโยบายมาเพื่อสนับสนุนร้านหนังสือ โดยนโยบายดังกล่าวจะให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ร้านหนังสือและกระตุ้นให้เจ้าของที่ว่างเปล่า เช่น โรงงานเก่า นำที่มาเปิดร้านหนังสือ

- องค์กรท่องเที่ยวและวัฒนธรรมปักกิ่ง (Beijing Municipal Bureau of Culture and Tourism) ก็ได้สนับสนุนเส้นทางการท่องเที่ยวในเมือง ซึ่งรวมถึง “เส้นทางสายวรรณกรรม” (Literary Beijing) ซึ่งเป็นเส้นทางที่แนะนำให้ผู้คนไปร้านหนังสือ

- ในปี ค.ศ. 2018 ได้ลงทุนราว 10 ล้านเหรียญเพื่อสนับสนุนร้านหนังสือกว่า 150 ร้านในเมือง รวมถึงมีเป้าหมายจะเพิ่มร้านหนังสือเป็น 200 ร้านภายในปี ค.ศ. 2020

คูปองสนับสนุนทางวัฒนธรรม ประเทศฝรั่งเศส

ประเทศฝรั่งเศสแจกคูปองวัฒนธรรม หรือ “Culture Pass” มูลค่า 300 ยูโร (ราว 11,700 บาท) ให้แก่เยาวชนอายุ 18 ปีผ่านแอปพลิเคชันเพื่อสนับสนุนให้เยาวชนเข้าถึงและมีความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรม โดยเยาวชนสามารถนำคูปองดังกล่าวไปใช้จ่ายเชิงวัฒนธรรม เช่น ซื้อตั๋วภาพยนตร์ เข้าพิพิธภัณฑ์ โรงละคร ซื้อคอร์สเรียนเต้น ซื้อเครื่องดนตรี สมัครคอร์สออนไลน์ และใช้ซื้อหนังสือได้ด้วย

มาตรการเชิงโครงสร้าง

ระบบสนับสนุนหนังสือ ประเทศนอร์เวย์

โครงการจัดซื้อ

สภาศิลปะแห่งนอร์เวย์ (The Norwegian Arts Council) ซึ่งได้รับงบประมาณสนับสนุนจากกระทรวงวัฒนธรรม และเป็นองค์กรซึ่งทำหน้าที่สนับสนุนโครงการศิลปะและวัฒนธรรมทั่วนอร์เวย์และเป็นที่ปรึกษาให้รัฐนั้นจัดซื้อหนังสือที่ตีพิมพ์ใหม่มากถึง 1,500 เล่มของหนังสือใหม่เล่มนั้นๆ และในแต่ละปีนอร์เวย์มักจะมีหนังสือใหม่ตีพิมพ์กว่า 600 เล่ม โครงการจัดซื้อนี้มีมาตั้งแต่ปี ค.ศ. 1960 และนี่เป็นโครงการสำคัญที่ทำให้สำนักพิมพ์เล็กๆ ยังดำเนินกิจการต่อไปได้

ราคาหนังสือตายตัว (fixed book price)

ประเทศนอร์เวย์มีข้อตกลงราคาหนังสือตายตัวที่สำนักพิมพ์เป็นผู้กำหนดราคาหนังสือที่ออกใหม่ คนขายหนังสือสามารถลดราคาหนังสือได้ไม่เกิน 12.5 เปอร์เซ็นต์จนถึงวันที่ 1 พฤษภาคมปีถัดไป ราคาหนังสือตายตัวเช่นนี้ทำให้หนังสือทั่วประเทศราคาเท่ากันและทำให้นักเขียนและสำนักพิมพ์สามารถประเมินรายได้ของตนได้ง่ายขึ้น

ยกเว้นภาษามูลค่าเพิ่ม

ประเทศนอร์เวย์ยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มให้แก่หนังสือ ทำให้หนังสือมีราคาไม่สูงเกินไปและผู้อ่านเข้าถึงได้

ข้อตกลงร่วม

สมาคมผู้จัดพิมพ์และผู้จำหน่ายหนังสือนอร์เวย์และองค์กรนักเขียน นักวาดภาพ และนักแปลมีข้อตกลงต่างๆ ร่วมกันเพื่อรับรองสัญญาที่เป็นธรรมแก่ผู้ครอบครองลิขสิทธิ์

โครงการโดยสภาศิลปะแห่งนอร์เวย์

สภาศิลปะแห่งนอร์เวย์มอบเงินสนับสนุนให้นักเขียนที่มีฝีมือ โดยมีตัวแทนจากองค์กรนักเขียนเป็นผู้พิจารณา นอกจากนี้ยังมีโครงการสนับสนุนอื่นๆ อีกด้วย

การส่งออกหนังสือ

คณะกรรมการวรรณกรรมนอร์เวย์ (Norwegian Literature Abroad: NORLA) ซึ่งได้รับงบประมาณจากกระทรวงวัฒนธรรมนอร์เวย์ทำหน้าที่สนับสนุนการส่งออกวรรณกรรมนอร์เวย์ผ่านการรวบรวมข้อมูลและให้เงินสนับสนุนอย่างแข็งขัน นอกจากนี้ยังให้เงินสนับสนุนในการส่งเสริมการแปลหนังสือนอร์เวย์อีกด้วย

นโยบายบริการห้องสมุดในพื้นที่ห่างไกล ประเทศฮังการี

รัฐบาลฮังการีออกนโยบายให้หมู่บ้านและเทศบาลเล็กๆ สามารถเข้าถึงบริการห้องสมุดได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น นโยบายกำหนดให้รัฐบาลท้องถิ่นสามารถทำสัญญากับห้องสมุดแห่งชาติ เพื่อให้ห้องสมุดแห่งชาติให้ความช่วยเหลือเกี่ยวกับบริการทางวัฒนธรรมและบริการห้องสมุด โดยที่รัฐบาลท้องถิ่นจะได้รับการสนับสนุนมากมายด้วยงบประมาณของส่วนกลาง

โครงการ “Culture is Strength” ประเทศเยอรมนี

กระทรวงการศึกษาและวิจัย ประเทศเยอรมนี มีโครงการชื่อว่า “Culture is Strength” (วัฒนธรรมคือพลัง) เพื่อสนับสนุนเด็กและเยาวชนที่ขาดโอกาสและที่ไม่ได้ศึกษาต่อในโรงเรียน โครงการนี้มีมาตั้งแต่ปี ค.ศ. 2013 โดยกระทรวงจะให้งบประมาณแก่แคมป์หรือโรงเรียนภาคฤดูร้อน การแสดงดนตรี หรือโครงการให้คำปรึกษาที่พาเยาวชนไปรู้จักกับศิลปะ วรรณกรรม หรือสื่อแบบใหม่

การสำรวจและจัดทำสถิติเพื่อสนับสนุนการอ่านและอุตสาหกรรมหนังสือ

ประเทศเดนมาร์ก

เดนมาร์กจัดทำรายงานการอ่านเป็นประจำทุกปี รายงานรวบรวมข้อมูลการผลิต การจัดจำหน่าย และพฤติกรรมการอ่านหนังสือ รายงานจัดทำโดยคณะกรรมการวรรณกรรมเดนมาร์กซึ่งแต่งตั้งโดยกระทรวงวัฒนธรรม

ประเทศฝรั่งเศส

ฝรั่งเศสมีรายงานที่ชื่อว่า “การอ่านของชาวฝรั่งเศส” (Les Francais et la lecture) รายงานฉบับนี้สำรวจพฤติกรรมการอ่านของชาวฝรั่งเศสเพื่อสร้างความเข้าใจว่าเพราะเหตุใดคนจึงอ่านหนังสือน้อยลง รายงานสำรวจประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไปราว 1,000 คน สอบถามเกี่ยวกับเวลาที่ใช้ในการอ่านหนังสือ ประเภทหนังสือที่อ่าน เพศ อ่านหนังสือดิจิทัลหรือกระดาษ เป็นต้น รายงานฉบับนี้จัดทำขึ้นทุก 2 ปี

ประเทศอิตาลี

ประเทศอิตาลีจัดทำแบบสำรวจการอ่านหนังสือเป็นครั้งแรกในปี ค.ศ. 1957 โดยสำนักงานสถิติแห่งชาติอิตาลี (Italian national institute of statistics: ISTAT) ในระยะต่อมาสำนักงานสถิติแห่งชาติอิตาลีจัดทำแบบสำรวจนี้ทุกปี และยังมีการสำรวจแบบลงลึกในเรื่องการอ่านทุกๆ 5-10 ปี

โครงสร้างสถาบันที่สนับสนุนสิ่งพิมพ์ ประเทศไต้หวัน

<u>กรมมนุษยศาสตร์และสิ่งพิมพ์</u>

กรมมนุษยศาสตร์และสิ่งพิมพ์ของไต้หวันอยู่ภายไต้กระทรวงวัฒนธรรมซึ่งมีเป้าหมายในการ *“เปลี่ยนแปลงอุตสาหกรรมสิ่งพิมพ์ให้กลายเป็นแรงบันดาลใจแก่อุตสาหกรรมวัฒนธรรมและอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ทั้งปวง”* กรมมนุษยศาสตร์และสิ่งพิมพ์ของไต้หวันทำหน้าที่ดูแลอุตสาหกรรมสิ่งพิมพ์ทั้งประเทศ โดยมีเป้าหมาย นโยบาย และโครงการริเริ่มดังต่อไปนี้

- ช่วยให้นักเขียนและสำนักพิมพ์ไต้หวันเข้าสู่ตลาดโลก
- ทำให้ประเทศเปลี่ยนผ่านไปสู่ยุคสิ่งพิมพ์ดิจิทัลได้ง่ายดายขึ้น
- ส่งเสริมสิ่งพิมพ์และวรรณกรรมภาษาจีน
- เพิ่มอุปสงค์การอ่านในประเทศ
- ให้รางวัลแก่อุตสาหกรรมสิ่งพิมพ์ เช่นขยายขอบเขตรางวัล Golden Comic Awards ให้รางวัล Golden Butterfly Awards สำหรับการออกแบบหนังสือ และรางวัล Golden Tripod Awards สำหรับการตีพิมพ์หนังสือ
- รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเทรนด์การอ่าน
- จัดแสดงต้นฉบับตัวเขียน จดหมาย ภาพ และวิดิโอที่เกี่ยวข้องกับนักเขียนชาวไต้หวัน

โครงสร้างสถาบันที่สนับสนุนสิ่งพิมพ์ ประเทศไต้หวัน

องค์กรเนื้อหาเชิงสร้างสรรค์แห่งไต้หวัน (Taiwan Creative Content Agency: TAICCA)

องค์กร TAICAA จัดตั้งขึ้นในปี ค.ศ. 2019 โดยกระทรวงวัฒนธรรมไต้หวัน องค์กรแห่งนี้เป็นสื่อกลางในการส่งเสริมพัฒนาการของอุตสาหกรรมเนื้อหาของไต้หวัน โดยสนับสนุนภาพยนตร์ โทรทัศน์ เพลงป๊อป สิ่งพิมพ์ ACG (นิเมชั่นการ์ตูนและเกมส์) แฟชั่น ชิ้นงานศิลปะ และเทคโนโลยีทางวัฒนธรรม TAICCA มีการให้เงินสนับสนุนงานเชิงเนื้อหาในระดับนานาชาติ โดยโครงการที่ขอเงินทุนจะต้องเป็นโครงการที่ทำร่วมกันระหว่างทีมชาวไต้หวันกับทีมต่างชาติ โครงการที่ได้รับทุนจะต้องจัดทำเสร็จนระยะเวลาหนึ่งปี และเงินทุนที่ได้รับสามารถสูงถึง 3.5 ล้านไต้หวันดอลล่าร์

มาตรการสนับสนุนศิลปะและวัฒนธรรมของปักกิ่ง ประเทศจีน

เทศบาลปักกิ่งได้ออกมาตรการชี้แนะการให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ธุรกิจและองค์กรต่างๆ ในพื้นที่ย่านศูนย์กลางธุรกิจปักกิ่ง (Beijing CBD) เพื่อสนับสนุนการพัฒนาที่มีคุณภาพสูง มาตรการชี้แนะทางการเงินที่ออกมาแบ่งออกเป็นแปดหมวด โดยหมวดที่ 8 คือ **“การสนับสนุนการพัฒนาวัฒนธรรมและศิลปะ”**

หมวดที่ 8 มีรายละเอียดให้สร้างพื้นที่ทางวัฒนธรรม เช่น พิพิธภัณฑ์ แกลลอรี โรงหนัง ห้องสมุด และร้านหนังสือที่เปิด 24 ชั่วโมง และให้ความช่วยเหลือทางการเงินเป็นค่าเช่าที่ 20 เปอร์เซ็นต์ของค่าเช่ารายปีให้แก่พื้นที่ที่ใหญ่กว่า 500 ตารางเมตร และกระตุ้นให้ผู้พัฒนาอสังหาริมทรัพย์และธุรกิจสร้างพื้นที่ทางวัฒนธรรมให้แก่สาธารณะโดยใช้พื้นที่ของตนเอง โดยจะมอบความช่วยเหลือทางการเงินให้นักลงทุน

โครงการยุโรปสร้างสรรค์ (Creative Europe Programme)

โครงการสนับสนุนการแปลวรรณกรรม

โครงการ Creative Europe ให้เงินสนับสนุนสำนักพิมพ์เพื่อสนับสนุนการแปลและตีพิมพ์หนังสือที่อยู่ในภาษาที่ได้รับการแปลน้อยกว่าภาษาอื่นๆ โดยสนับสนุนเงิน 50 เปอร์เซ็นต์ของค่าแปล รวมถึงค่าใช้จ่ายในการจัดจำหน่ายและโปรโมตหนังสือให้เข้าถึงนักอ่านมากขึ้นด้วย ตั้งมีโครงการนี้มา มีหนังสือกว่า 2,700 เล่มได้รับการคัดเลือกเพื่อสนับสนุนค่าแปลและการโปรโมต และหนังสือเหล่านี้มาจากภาษาที่แตกต่างกันถึง 41 ภาษา

ความร่วมมือและแพลตฟอร์มสำหรับโปรโมตงาน

Creative Europe ยังมีโครงการอีกหลายโครงการที่ช่วยสนับสนุนความร่วมมือและช่วยสร้างแพลตฟอร์มให้นักเขียนและผู้คนในอุตสาหกรรมสิ่งพิมพ์ เช่น

- *โครงการพัฒนาฝีมือ* (Connecting Emerging Literary Artists: CELA) - ฝึกทักษะและสร้างเครือข่ายนักเขียน นักแปล และนักวรรณกรรมอาชีพหน้าใหม่ ซึ่งโอกาสที่มากขึ้นให้กับภาษาที่มีคนใช้งานไม่มากและช่วยสร้างความเปลี่ยนแปลง
- *การโปรโมตและจัดจำหน่ายการ์ตูนออนไลน์* - โปรโมตการ์ตูนและนวนิยายภาพ โดยมีเครือข่ายสำนักพิมพ์การ์ตูน 13 แห่งจาก 8 ประเทศในยุโรปเป็นผู้บริหารจัดการ โครงการนี้บริหารจัดการอีเว้นท์หนังสือ พานักเขียนเดินทางโปรโมตผลงาน และสร้างเว็บไซต์เพื่อนักอ่านการ์ตูนและนักเขียน เป็นต้น
- *โปรโมตบทกวี* - แพลตฟอร์ม Versopolis ทำงานร่วมกับเทศกาลกวีและวรรณกรรม 23 เทศกาลทั่วยุโรป แพลตฟอร์มนี้โปรโมตนักกวีมาแล้วกว่า 200 คน จากภาษายุโรปกว่า 32 ภาษา และตีพิมพ์บทกวีกว่า 1,800 ชิ้นบนแพลตฟอร์ม
- *เชื่อมโยงเครือข่ายภาคธุรกิจ* - โครงการ ALDUS คือเครือข่ายระดับนานาชาติของเทศกาลงานหนังสือที่ใหญ่ที่สุดในโลก (เทศกาลแฟรงเฟิร์ตและโบโลญญา) และเทศกาลหนังสือระดับชาติและสมาคมสิ่งพิมพ์แห่งชาติต่างๆ

มาตรการช่วยเหลืออุตสาหกรรมสิ่งพิมพ์ ท่ามกลางวิกฤตโควิด 19

ประเทศไต้หวัน

เพื่อกระตุ้นการจับจ่ายใช้สอยในภาคส่วนศิลปะและวัฒนธรรมท่ามกลางวิกฤติโควิด 19 ไต้หวันออกคูปอง “Arts FUN Go” ในปี ค.ศ. 2020 และ ค.ศ. 2021 โดยออกคูปองมูลค่าใบละ 600 ไต้หวันดอลล่าร์ มากถึง 3 ล้านใบในปี ค.ศ. 2021 ในจำนวนดังกล่าว 2.4 ล้านใบเป็นคูปองอิเล็กทรอนิกส์ และ 600,000 ใบเป็นคูปองกระดาษ เพื่อให้ผู้สูงอายุมากกว่า 65 ปี เด็กต่ำกว่า 18 ปี หรือผู้พิการสามารถเข้าถึงคูปองได้

ประเทศจีน

รัฐบาลท้องถิ่นปักกิ่งออกมาตรการช่วยเหลือทางการเงินแก่ร้านหนังสือกว่า 161 ร้านที่ประสบกับความยากลำบากในช่วงการแพร่ระบาดของโควิด 19 โดยนโยบายให้ความช่วยเหลือแค่ค่าเช่าที่ร้านหนังสือเป็นหลักเนื่องจากเป็นภาระค่าใช้จ่ายที่ร้านหนังสือต้องแบกรับมากที่สุด และการช่วยเหลือดังกล่าวจะส่งผลให้ร้านหนังสือลดภาระทางกระแสเงินสดลงได้

ประเทศฝรั่งเศส

ประเทศฝรั่งเศสให้ความช่วยเหลือแก่อุตสาหกรรมสิ่งพิมพ์ผ่านศูนย์หนังสือแห่งชาติ (Centre National du Livre: CNL) เป็นหลัก โดยในปี ค.ศ. 2020 มีมาตรการช่วยเหลืออุตสาหกรรมสิ่งพิมพ์ท่ามกลางวิกฤตโควิด ดังนี้

- ให้เงินช่วยเหลือนักเขียน 2 ล้านยูโร
- ให้เงินช่วยเหลือสำนักพิมพ์ขนาดเล็ก 5 ล้านยูโร โดยจำนวน 850,000 ยูโรเป็นเงินที่นำไปสนับสนุนสำนักพิมพ์ที่มีขนาดเล็กมาก (สำนักพิมพ์ที่มูลค่าการซื้อขายต่อปีไม่เกิน 500,000 ยูโร)
- ให้เงินช่วยเหลือร้านหนังสือภาษาฝรั่งเศสที่ตั้งอยู่ต่างประเทศ 1 ล้านยูโร
- ให้เงินสนับสนุนการกลับมาเปิดร้านหนังสือของร้านหนังสืออิสระหลังจากช่วงล็อคดาวน์ เป็นเงิน 25 ล้านยูโร และให้เงินสนับสนุนอีก 12 ล้านยูโรให้แก่ร้านหนังสือในการพัฒนาเว็บไซต์ขายหนังสือออนไลน์
- ให้เงินบูรณะห้องสมุด 30 ล้านยูโร (แบ่งเป็นเงินบูรณะตึกให้ใช้พลังงานแบบยั่งยืน 18 ล้านยูโร และอีก 12 ล้านยูโรให้นำไปขยายเวลาเปิด)
- ให้เงินสำหรับการปรับปรุงร้านหนังสือทั้งออนไลน์และออฟไลน์ 6 ล้านยูโร
- ให้เงิน 10 ล้านยูโรแก่ห้องสมุดในการนำไปซื้อหนังสือจากร้านหนังสือ
- มอบคูปองกว่า 7 ล้านยูโรผ่านโครงการเยาวชนในร้านหนังสือ (Jeunes en librairie) ให้เยาวชนนำไปซื้อหนังสือและเพื่อให้เยาวชนตระหนักถึงบทบาทของร้านหนังสือในห่วงโซ่หนังสือ

ประเทศเยอรมนี

ประเทศเยอรมนีมีแพ็กเกจช่วยเหลืออุตสาหกรรมสร้างสรรค์ชื่อว่า “NEUSTART KULTUR” ซึ่งใช้เงินจำนวนกว่า 30 ล้านยูโรช่วยเหลือนักเขียน งานอีเว้นท์วรรณกรรม งานแปล สำนักพิมพ์ และผู้จัดจำหน่ายหนังสือ โดยแบ่งเป็นความช่วยเหลือดังนี้

- ให้ความช่วยเหลือสำนักพิมพ์และโครงการผลิตหนังสือ e-book และ audiobook เป็นเงิน 10 ล้านยูโร โดยเงินช่วยเหลือจะครอบคลุมค่าผลิตและตีพิมพ์หนังสือจำนวนตั้งแต่ 2,500 - 7,500 ยูโรต่อโครงการ โดยอาจได้เงินช่วยเหลือมากขึ้นหากกระบวนการผลิตหนังสือเป็นกระบวนการที่ สร้างความยั่งยืน
- ให้เงินช่วยเหลือร้านหนังสือกว่า 10 ล้านเหรียญในการพัฒนาช่องทางการขายออนไลน์ ให้ร้านละ 1,500-7,500 ยูโร (ให้แก่ร้านหนังสือที่มูลค่าการซื้อขายต่อปีไม่เกิน 2 ล้านยูโร)
- เพิ่มเงินให้กองทุนวรรณกรรม 5 ล้านยูโร เพื่อช่วยนักเขียนและการโปรโมตอีเว้นท์วรรณกรรม
- เพิ่มเงินให้กองทุนการแปล 5 ล้านยูโร เพื่อสนับสนุนการแปลหนังสือภาษาเยอรมันเป็นภาษาอื่นและการแปลหนังสือจากภาษาอื่นมาเ ป็นภาษาเยอรมัน
- ให้เงินสนับสนุนให้โรงเรียนนำไปซื้อเนื้อหาเพื่อการเรียนการสอนออนไลน์ เป็นเงิน 100 ล้านยูโร
- ลดภาษีมูลค่าเพิ่มของหนังสือจาก 7 เปอร์เซ็นต์เหลือ 5 เปอร์เซ็นต์

สหราชอาณาจักร

- โครงการอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ (Creative Industries Programme) ได้รับงบประมาณสนับสนุน 1.57 พันล้านปอนด์ ในจำนวนนี้กรมการดิจิทัล สื่อ และการกีฬาของอังกฤษ (Department for Digital, Culture, Media and Sport) ได้จัดสรร 2.7 ล้านปอนด์ไว้ให้ภาคส่วนวรรณกรรมซึ่งครอบคลุมสำนักพิมพ์ เทศกาลหนังสือ องค์กรสาธารณะ องค์กรการกุศลและองค์กรไม่แสวงหากำไร

- สภาศิลปะ (The UK Arts Council) จัดสรรเงินช่วยเหลือเร่งด่วน 50 ล้านปอนด์ (มอบให้ผู้สมัครขอความช่วยเหลือไม่เกินรายละ 35,000 ปอนด์) สำหรับองค์กรในภาคส่วนวัฒนธรรมที่ประสบกับความสูญเสียระหว่างการแพร่ระบาดของโควิด 19 และมีกองทุนฟื้นฟูวัฒนธรรม (Culture Recovery Fund) ซึ่งให้เงินสนับสนุนองค์กรทางวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปลายปี ค.ศ. 2021 ถึงปัจจุบัน (ค.ศ. 2022)

- สภาศิลปะอนุมัติเงินจำนวน 151,000 ปอนด์ เพื่อเป็นงบประมาณให้ห้องสมุดนำไปซื้อ e-book และ audiobook เนื่องจากความต้องการหนังสือเหล่านี้มีเพิ่มมากขึ้นในช่วงการแพร่ระบาดของโควิด 19 (Arts Council England, 2022)

ประเทศสเปน

- กระทรวงวัฒนธรรมและการกีฬาของสเปนร่วมมือกับ Sociedad de Garantía Recíproca Audiovisual Fianzas (CREA SGR) ซึ่งเป็นสถาบันการเงินในยุโรป และได้ปล่อยค้ำประกันสินเชื่อมูลค่า 780 ล้านยูโรให้แก่อุตสาหกรรมวัฒนธรรมและอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ซึ่งรวมไปถึงอุตสาหกรรมสิ่งพิมพ์ด้วย
- รัฐบาลได้ให้เงินช่วยเหลือร้านหนังสืออิสระโดยตรง เป็นเงินจำนวน 4 ล้านยูโร (จากเงินช่วยเหลืออุตสาหกรรมสร้างสรรค์ 75 ล้านยูโร)
- เขตปกครองตนเองบางแห่งจัดสรรงบประมาณให้ห้องสมุด เช่น มาดริดจัดสรร 4 ล้านยูโร บาร์เซโลนาจัดสรร 1 ล้านยูโร บาเลนเซียจัดสรร 500,000 ยูโร รัฐบาลกาตาลุญญาจัดสรร 1 ล้านยูโร และแคว้นอันดาลูซิอาจัดสรร 750,000 ยูโร
- หลายเมืองออกคูปองให้ผู้คนนำไปจับจ่ายใช้สอยทางวัฒนธรรมเป็นเงินรวม 2 ล้านยูโร (Aldus Up: European Bookfairs Network, 2021)

ประเทศออสเตรีย

ประเทศออสเตรียมีโครงการให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่อุตสาหกรรมสิ่งพิมพ์ โดยให้เงินช่วยเหลือสำนักพิมพ์รวม 1 ล้านยูโร และให้ความช่วยเหลือนักเขียน 1.5 ล้านยูโร และให้เงินสำนักพิมพ์ 25,000 ยูโรต่อสำนักพิมพ์เพื่อนำไปจ่ายค่าลิขสิทธิ์ให้นักเขียนและเพื่อรักษาสภาพคล่อง นอกจากนี้เลขาธิการรัฐออสเตรีย (Austrian State Secretary) ก็ได้เพิ่มงบประมาณกองทุนช่วยเหลือสำนักพิมพ์จาก 2.2 ล้านยูโร เป็น 3 ล้านยูโร นอกจากงบประมาณช่วยเหลือแล้ว ออสเตรียยังลดภาษีมูลค่าเพิ่มของหนังสือและ e-book ลง 5 เปอร์เซ็นต์

ประเทศไอซ์แลนด์

รัฐบาลไอซ์แลนด์ตั้งกองทุนให้เงินช่วยเหลือนักเขียนเป็นเงิน 566,000 ยูโร (ซึ่งนักเขียนได้เพิ่มเติมจากเงินเดือนประจำปี) ศูนย์วรรณกรรมไอซ์แลนด์ (Icelandic Literature Center) ให้เงินช่วยเหลือโครงการตีพิมพ์หนังสือและอีเว้นท์หนังสือเพิ่มขึ้น 247,000 ยูโร นักเขียนและนักแปลยังได้รับเงินสนับสนุนในการยืมหนังสือจากห้องสมุดอีกด้วย

ประเทศเอสโตเนีย

กระทรวงวัฒนธรรมประเทศเอสโตเนียจัดสรรงบประมาณ 5 ล้านยูโรโดยจ่ายเงินจำนวนนี้เป็นเงินช่วยเหลือโดยตรงแก่คนทำงานฟรีแลนซ์ในอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ และเพิ่มงบประมาณกองทุนนักเขียน 100,000 ยูโร

ประเทศลิทัวเนีย

ประเทศลิทัวเนียจัดสรรงบประมาณ 22 ล้านยูโร เป็นเงินช่วยเหลือศิลปินและคนทำงานในอุตสาหกรรมวัฒนธรรม โดยจ่ายเงินอุดหนุนตามระยะเวลาที่คนเหล่านี้ไม่สามารถทำงานได้

ประเทศเนเธอร์แลนด์

ประเทศเนเธอร์แลนด์จัดสรรงบประมาณ 300 ล้านยูโรให้แก่ภาคส่วนวัฒนธรรม โดยงบประมาณส่วนมากลงไปกับโครงสร้างทางวัฒนธรรม (เช่น พิพิธภัณฑ์และกองทุนวรรณกรรม) มูลนิธิวรรณกรรมดัตช์ (Dutch Foundation for Literature) ยังได้ให้เงิน 100,000 ยูโรสำหรับการแปลหนังสือจากภาษาดัตช์เป็นภาษาอื่นเพื่อกระตุ้นให้เกิดสิ่งพิมพ์และการแปลใหม่ๆ

ประเทศเบลเยียม

ประเทศเบลเยียมจัดสรรงบประมาณ 650,000 ยูโรเป็นเงินช่วยเหลือนักเขียน สำนักพิมพ์ นักวาดภาพ นักแปล และคนทำงานเกี่ยวกับหนังสือที่มีมูลค่าซื้อขายไม่เกิน 500,000 ยูโรต่อปี

ประเทศฮังการี

รัฐบาลฮังการีจัดสรรงบประมาณ 560,000 ยูโรเพื่อซื้อหนังสือจากสำนักพิมพ์โดยตรง (โดยที่หนังสือลดราคา 50-60 เปอร์เซ็นต์) และนำหนังสือไปแจกจ่ายให้ครอบครัวที่ประสบความยากลำบาก

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

มาตรการทางกฎหมาย

- ประเทศเพื่อนบ้านอย่างฟิลิปปินส์ มีโครงสร้างการสนับสนุนอุตสาหกรรมสิ่งพิมพ์ผ่าน**กฎหมายที่ครอบคลุมและชัดเจน คือ** Republic Act No. 8047 กฎหมายนี้กำหนดให้มีนโยบายและแผนการพัฒนาหนังสือแห่งชาติ รวมถึงกำหนดให้มีคณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติเพื่อให้นโยบายถูกนำไปปฏิบัติใช้จริง การศึกษากฎหมายฉบับนี้เพิ่มเติมอาจเป็นประโยชน์ในการนำมาปรับใช้ เพื่อให้ประเทศไทยมีกฎหมายที่สนับสนุนอุตสาหกรรมสิ่งพิมพ์และวัฒนธรรมการอ่านอย่างเข้มแข็ง

- **กฎหมายสถานะศิลปิน (Status of the Artist Act)** ก็เป็นอีกหนึ่งกฎหมายที่น่าสนใจศึกษาต่อ เพราะกฎหมายนี้มักระบุถึงสถานะและความสำคัญของศิลปิน ส่งผลให้รัฐต้องดำเนินการดูแลศิลปิน (แน่นอนว่ารวมไปถึงนักเขียนด้วย) และเป็นกฎหมายที่มีอยู่ในหลายประเทศทั่วโลก ยกตัวอย่างเช่น กฎหมายสถานะศิลปินของประเทศแคนาดาซึ่งส่งผลให้รัฐบาลต้องจัดสรรงบประมาณและสร้างสภาพแวดล้อมให้ศิลปินและวงการศิลปะเติบโต

- กว่า 60 ประเทศทั่วโลกมี**กฎหมายห้องสมุดสาธารณะ (Public Library Act)** ซึ่งโดยภาพรวมแล้วเป็นกฎหมายที่ช่วยรับรองคุณภาพ แหล่งที่มาของงบประมาณ และการบริการของห้องสมุดสาธารณะ การมีกฎหมายเช่นนี้ทำให้ห้องสมุดเป็นส่วนหนึ่งของโครงสร้างงบประมาณรัฐ ประเทศไทยเองอาจต้องพิจารณาตรากฎหมายนี้เพื่อรับรองความยั่งยืนและคุณภาพที่ดีขึ้นของห้องสมุดสาธารณะทั่วประเทศ

มาตรการเศรษฐกิจ

- **กองทุนหนังสือ (Book Fund)** เป็นการสนับสนุนทางการเงินแก่อุตสาหกรรมสิ่งพิมพ์อย่างเป็นรูปธรรม ยกตัวอย่างเช่นกองทุนหนังสือของรัฐบาลแคนาดา (The Canada Book Fund: CBF) ซึ่งให้เงินสนับสนุนสำนักพิมพ์ในการตีพิมพ์ การตลาด และการจัดจำหน่าย โดยให้เงินอุดหนุนลดหลั่นหรือเพิ่มขึ้นตามขนาดหรือสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมของสำนักพิมพ์ กล่าวคือ ยิ่งเป็นสำนักพิมพ์ขนาดเล็กก็ยิ่งได้รับเงินสนับสนุนมาก หรือหากเป็นสำนักพิมพ์ที่เจ้าของเป็นชนพื้นเมืองก็ยิ่งได้รับเงินสนับสนุนมากขึ้นเช่นกัน หากประเทศไทยมีมาตรการช่วยเหลืออุตสาหกรรมสิ่งพิมพ์โดยตรงเช่นนี้ ก็อาจช่วยลดภาระของสำนักพิมพ์ ส่งผลให้การขายหนังสือและวัฒนธรรมการอ่านเติบโตขึ้น

- **ทุนการแปล**เป็นอีกหนึ่งมาตรการทางการเงินที่สนับสนุนอุตสาหกรรมสิ่งพิมพ์โดยตรง รัฐมากมายทั่วโลกมีโครงการให้เงินทุนสนับสนุนการแปล โดยรัฐมักสนับสนุนการแปลหนังสือของประเทศตนไปเป็นภาษาที่ใช้กันในประเทศอื่นๆ และมองว่าการสนับสนุนการแปลหนังสือคือการสนับสนุนวัฒนธรรมของประเทศตนให้แพร่หลาย อาจกล่าวได้ว่านี่เป็นการสนับสนุน “soft power” รูปแบบหนึ่งที่รัฐไทยควรนำไปพิจารณาอย่างยิ่ง เพราะการสนับสนุนการแปลไม่เพียงทำให้หนังสือจากประเทศไทยแพร่หลายในเวทีโลก แต่ยังอาจส่งผลต่อภาคส่วนอื่นๆ เช่น ช่วยดึงดูดนักท่องเที่ยวมาเที่ยวในประเทศได้มากขึ้นเพราะรู้จักประเทศไทยผ่านหนังสือ

- โครงการให้ทุนการแปลหนังสือที่น่าสนใจอย่างมากคือ**โครงการ “Books from Taiwan”** ซึ่งสนับสนุนโดยกระทรวงวัฒนธรรมไต้หวันเพื่อแนะนำหนังสือไต้หวันให้กับสำนักพิมพ์และนักอ่านต่างชาติ ในเว็บไซต์ของโครงการจะมีข้อมูลเกี่ยวกับนักเขียน หนังสือ และข้อมูลติดต่อเพื่อขอลิขสิทธิ์ในการแปล ที่สำคัญคือหนังสือในเว็บไซต์ทุกเล่มเป็นหนังสือที่มีสิทธิได้รับเงินสนับสนุนการแปลจากกระทรวงวัฒนธรรมไต้หวัน การมีแพลตฟอร์มที่ช่วยโปรโมตและเป็นตัวกลางระหว่างสำนักพิมพ์ในประเทศและสำนักพิมพ์ต่างชาติเช่นนี้ สามารถช่วยลดภาระของสำนักพิมพ์ได้ นี่เป็นตัวอย่างที่ประเทศไทยควรนำไปศึกษาและปรับใช้อย่างยิ่ง

มาตรการเศรษฐกิจ

- **สถาบันการแปลวรรณกรรม ประเทศเกาหลีใต้ (Literature Translation Institute of Korea: LTI)** เป็นอีกหนึ่งตัวอย่างของการสนับสนุนการแปลวรรณกรรมโดยทำให้เป็นส่วนหนึ่งของโครงสร้างรัฐ สถาบันการแปลฯ ตั้งขึ้นโดยรัฐบาลเกาหลีและรับผิดชอบในการมอบเงินสนับสนุนการแปลวรรณกรรมเกาหลีไปเป็นภาษาอื่น รวมถึงสนับสนุนโครงการทางวัฒนธรรมต่างๆ เช่น ห้องสมุดดิจิทัลของวรรณกรรมเกาหลี (Digital Library of Korean Literature) ซึ่งเป็นแพลตฟอร์มให้เข้าไปอ่านวรรณกรรมเกาหลีที่แปลเป็นภาษาอื่น ซึ่งมีแม้แต่ภาษาไทยและภาษารัสเซียอยู่ในนั้นด้วย

- บางประเทศมี**คูปองวัฒนธรรม**ที่รัฐบาลแจกจ่ายเพื่อให้ประชาชนนำไปใช้กับสินค้าทางวัฒนธรรม เช่น “Culture Pass” ของประเทศฝรั่งเศสมูลค่าใบละ 300 ยูโร (ราว 11,700 บาท) ที่แจกจ่ายให้เยาวชนนำไปใช้จ่ายเชิงวัฒนธรรมซึ่งรวมไปถึงหนังสือ หรือคูปอง “Arts FUN Go” ของไต้หวันมูลค่าใบละ 600 ไต้หวันดอลล่าร์ซึ่งแจกจ่ายให้ประชาชนนำไปซื้อสินค้าทางวัฒนธรรมในช่วงการแพร่ระบาดของโควิด ประเทศไทยเองซึ่งมีนโยบายช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจอย่าง ‘เราเที่ยวด้วยกัน’และ ‘คนละครึ่ง’ อาจพิจารณามาตรการรูปแบบคล้ายกันนี้กับหนังสือและสินค้าทางวัฒนธรรมด้วย

มาตรการเชิงโครงสร้าง

- **นโยบายสนับสนุนห้องสมุดในพื้นที่ห่างไกล**ก็เป็นอีกนโยบายสำคัญที่สามารถช่วยกระตุ้นวัฒนธรรมการอ่านและกระจายความเจริญ ตัวอย่างที่น่าสนใจคือนโยบายของประเทศฮังการีซึ่งอนุญาตให้รัฐบาลท้องถิ่นสามารถทำสัญญากับห้องสมุดแห่งชาติ ให้ห้องสมุดแห่งชาติแบ่งปันทรัพยากรต่างๆ จากส่วนกลางส่งไปให้ท้องถิ่นเช่ายืม และยังอนุญาตให้ท้องถิ่นขอจัดสรรประมาณเพิ่มเติมจากส่วนกลางเพื่อนำไปพัฒนาห้องสมุด ประเทศไทยเองซึ่งมีหอสมุดแห่งชาติและมีทรัพยากรกระจุกอยู่ที่ส่วนกลางก็สามารถพิจารณานโยบายทำนองเดียวกันนี้เพื่อกระจายทรัพยากรและความช่วยเหลือทางวัฒนธรรมไปยังท้องถิ่น

- อีกหนึ่งนโยบายที่สำคัญต่อการเติบโตของอุตสาหกรรมสิ่งพิมพ์อย่างมากคือ**การสำรวจและจัดทำสถิติการอ่าน** หลายประเทศทั่วโลกมีนโยบายจัดทำแบบสอบถามเกี่ยวกับการอ่านเป็นประจำ ไม่ว่าจะเป็นเวลาที่ผู้คนใช้ไปกับการอ่าน ประเภทหนังสือที่อ่าน เหตุผลที่ไม่อ่านหนังสือ เป็นต้น ข้อมูลเหล่านี้เป็นประโยชน์ต่อทั้งสำนักพิมพ์และภาครัฐ สำนักพิมพ์สามารถนำข้อมูลจากการสำรวจไปปรับการตีพิมพ์หนังสือให้เหมาะสมกับความต้องการของตลาด ส่วนรัฐสามารถนำข้อมูลที่ได้มาไปใช้ออกนโยบายสนับสนุนการอ่าน การสำรวจและจัดทำสถิติการอ่านโดยมากแล้วมักทำเป็นประจำทุก 1-2 ปี และผู้รับผิดชอบเป็นภาครัฐทั้งสิ้น นี่อาจเป็นโจทย์หนึ่งที่องค์กรรัฐของไทยที่เกี่ยวข้องต้องรับผิดชอบในการจัดทำและผลักดันให้อยู่ในงบประมาณประจำปี

- การผลักดันโครงสร้างของรัฐให้รับผิดชอบและสนับสนุนอุตสาหกรรมสิ่งพิมพ์โดยตรงก็เป็นสิ่งสำคัญ ไต้หวันมี**กรมมนุษยศาสตร์และการพิมพ์**สังกัดภายใต้กระทรวงวัฒนธรรม กรมมนุษยศาสตร์และการพิมพ์ของไต้หวันทำหน้าที่ดูแลอุตสาหกรรมสิ่งพิมพ์ทั้งประเทศโดยมีเป้าหมายและนโยบายกำหนดไว้อย่างชัดเจน เช่น การเพิ่มอุปสงค์การอ่านในประเทศและการส่งเสริมสิ่งพิมพ์และวรรณกรรมภาษาจีน ประเทศไทยเองควรมีหน่วยงานรัฐในลักษณะเดียวกันนี้ที่รับผิดชอบดูแลอุตสาหกรรมสิ่งพิมพ์โดยตรงด้วยเช่นกัน
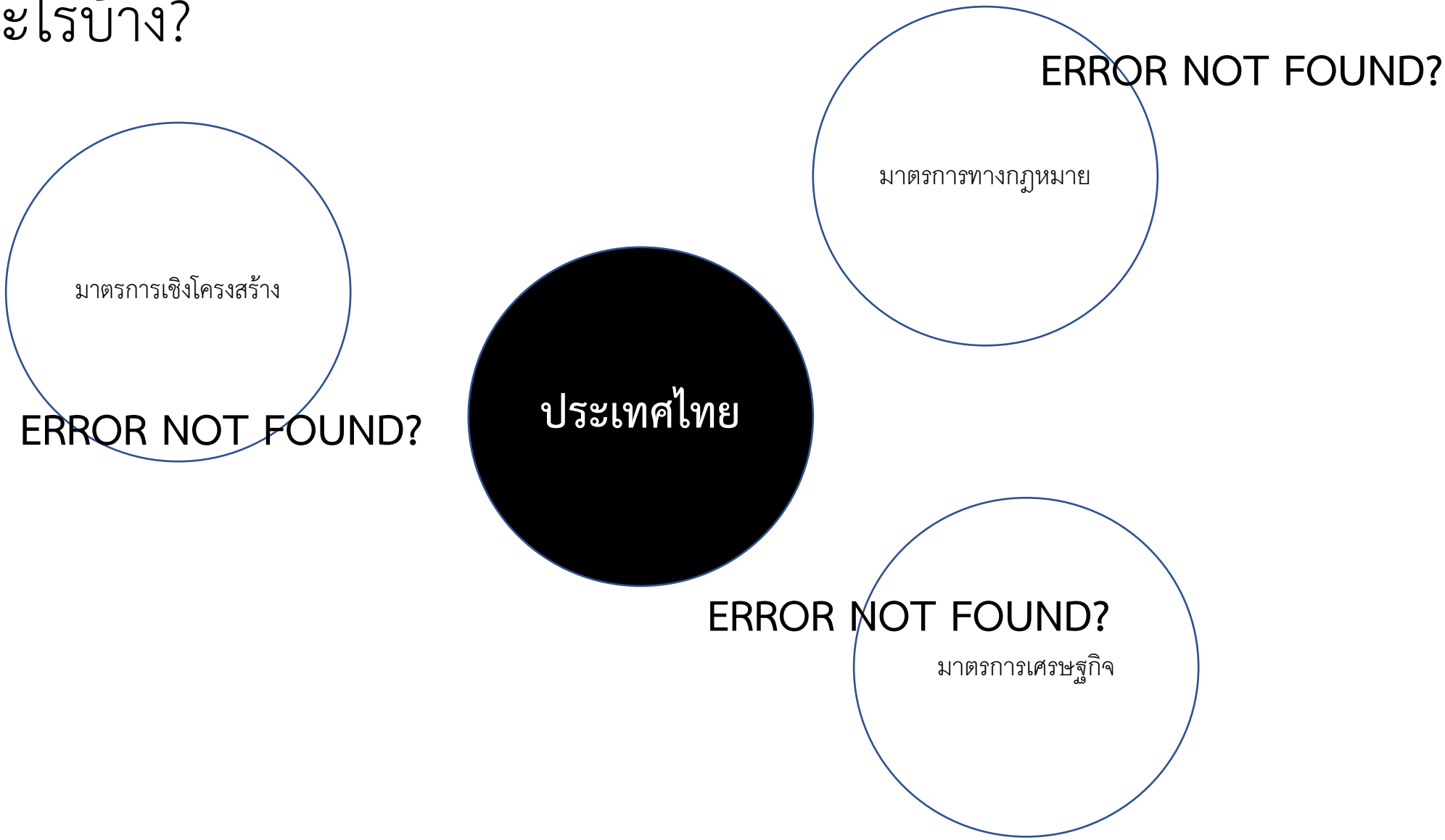
แล้วมาตรการสนับสนุนอุตสาหกรรมสิ่งพิมพ์ในประเทศไทย... มีอะไรบ้าง?